

**UCHWAŁA NR XI/181/2019
RADY MIASTA RACIBÓRZ**

z dnia 30 października 2019 r.

w sprawie poparcia inicjatywy uczczenia pamięci bł. o. Richarda Henkesa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.)

**Rada Miasta Racibórz
uchwala, co następuje:**

§ 1. Udziela się poparcia dla inicjatywy uczczenia pamięci bł. o. Richarda Henkesa.

§ 2. Uczczenie pamięci nastąpi w postaci wzniesienia pomnika (tablicy, obelisku) na terenie Zakładu Karnego w Raciborzu.

§ 3. Gmina Racibórz udzieli stosownej pomocy organizacyjnej, prawnej i finansowej dla wsparcia przedsięwzięcia, o którym mowa w § 1.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Racibórz.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leon Fiołka

Uzasadnienie

Bł. Richard Henkes - męczennik miłości bliźniego i budowy pomostów między narodami.

W okresie lat 30-tych poprzedniego wieku o. Henkes był silnie związany z Górnym Śląskiem.

O. Richard Henkes urodził się 16 maja 1900 roku w Ruppach k. Monatabaur w Nadrenii. Kościół Katolicki wyniósł do chwały ołtarzy Sługę Bożego o. Richarda Henkesa. Beatyfikacji dokonał ks. kard. Kurt Koch w dniu 15 września 2019 roku w Katedrze św. Jerzego w Limburgu, w Niemczech.

Był mocno związany ze Śląskiem. Głosił kazania i pełnił posługę duszpasterską w Branicach, Bytomiu, Gliwicach, Kietrze, Strahovicach, Zabrze i Ząbkowicach Śl.

Czuł się bardzo dobrze na Śląsku, który stał się jego drugą Ojczyzną. Był dumny z osiągnięć Pallotyńców dokonanych na tym terenie.

Ks. Henkes był wybitnym kaznodzieją, człowiekiem obdarzonym niezwykłą wrażliwością. Cechowała go bezkompromisowość. W swoich kazaniach od połowy lat trzydziestych odnosił się do ówczesnych wydarzeń w Niemczech, nie krył wrogiej postawy ideologii nazistowskiej wobec Kościoła. Dwie rysy charakteru o. Kempesa należy podkreślić: poczucie wewnętrznej wolności i radykalizm w poszukiwaniu prawdy. Podkreślał, "że ktoś musi powiedzieć prawdę". Często apelował o prawdomówność i obronę prawdy. W jednym z listów do współpracowników w Sodalitce Mariańskiej napisał:

"Cieszyłbym się, gdybyśmy mogli coś uczynić dla prawdy. Podobnie, jak brzemień kłamstwa niesie za sobą wiele zła, tak światło prawdy morze cnót. Jednak droga do prawdy jest ciężka i stroma. Domaga się dwóch rzeczy: rezygnacji i cierpienia. Poszukujący prawdy musi zrezygnować z wielu rzeczy w swoim życiu i złożyć na ołtarzu ofiarnym swoje iluzje, do których zdążył się przyzwyczaić. Musi także walczyć z całym światem ponieważ świat służy kłamstwu. Odkąd prawda zawisła na Krzyżu na Golgocie, poszukujący prawdy musi o nią stale walczyć. O jak chwalebne jest służenie Prawdzie....!"

Od 1933 roku życie ks. Henkesa stało się walką ze światopoglądem nazistowskim i neopogańskim, jaki propagowali naziści. Jego praca w szkołach, prowadzenie rekolekcji i służba w kancelarii były walką o prawdę bożą i prawdę katolickiego chrześcijaństwa. Doskonale przejrzał zamiary nazistów, ich kłamstwa, fałszywą propagandę. Potępiał nowe ustawy podatkowe, które wyniszczały Kościół. Krytycznie oceniał politykę nazistów wobec Niemców Sudeckich i rozbitcia Czechosłowacji, sprzeciwiał się akcji T4, która zmierzała do unicestwienia rzekomo niepełnowartościowego życia w zakładach dla osób chorych i niepełnosprawnych. Napisał swój klarowny manifest: "Zabijanie bezbronnych jest morderstwem".

Od początku lat 30-tych pracował w szkole Wincentego Pallottiego w Kietrze.

Był wspaniałym nauczycielem oraz duszpasterzem młodzieży i rekolekcyjnym. Kładł nacisk na kształtowanie siebie w duchu prawdy w słowie i postawie. Był osobą bardzo komunikatywną, lubianą przez otoczenie, łatwo nawiązywał kontakty.

Od czasu gdy naziści w Niemczech ogłosili "1000 letnią Rzeszę" dla R. Henkesa konfrontacja z ideologią nazistowską stała się obok zawodu nauczyciela jego drugim powołaniem. Nacjonalizm niósł ze sobą antychrześcijański światopogląd, zwalczał kościoły chrześcijańskie, uśmiercał osoby upośledzone, prześladował na niespotykaną dotąd skalę Żydów, chcąc ich wszystkich zgładzić. W tym okresie R. Henkes mężnie i otwarcie bronił wartości chrześcijańskich w szkole, podczas kursów rekolekcyjnych dla młodzieży, w swoich kazaniach na ambonach i wśród studentów.

Ks. R. Henkes był odważny. Żył dla prawdy wyrażanej słowem i postawą. Wiedział, że musi stawić opór szerzącemu się nacjonalizmowi. Od 1935 roku był już znanym rekolekcjonistą. Głosił kazania w wielu parafiach Śląska. Śledzono go i spisywano jego homilie. Wiedział o tym, a jednak nie poddał się wpływom inwigilacji. Rozpowszechniał również encyklikę papieża Piusa XI "Z pałąką troską" z 14 marca 1937 roku. Przeczytał ją podczas kazań w Zabrze i Raciborzu. Był autorytetem, bardzo popularnym i wpływowym, dlatego gestapo długo zwlekało z aresztowaniem. Od 1935 roku regularnie głosił kazania w domu rekolekcyjnym św. Józefa w Branicach (obecnie klasztor Sióstr Maryi Niepokalanej).

Od 1941 roku został mianowany przez bpa J. Nathana proboszczem w Strahovicach k/Krzanowic. Tutaj szczególnie ujawnił się rys osobowości R. Henkesa, jako budowniczego pomostów między narodami. Okazał się również być człowiekiem ogromnej empatii, potrafiącym przeżywać ból z cierpiącymi parafianami, których bliscy polegli na froncie. W tym czasie został mianowany przełożonym pallotynów pracujących na terenie Sudetów. Łączył wspólnotę, kultywował gościnność.

W Niedzielę Palmową 8 kwietnia 1943 roku został aresztowany i osadzony w więzieniu, w Raciborzu. Okres więzienia był czasem żniwa plonów sianych przez wiele wcześniejszych lat. To owoc dojrzewania poprzez cierpienia, wyrzeczenia, samotność, zmagania się z Bogiem. Doświadczenia ciemności wiary i walki duchowe przygotowały go do składania największej ofiary - oddania życia.

W dniu 10 lipca 1943 roku R. Henkes został przewieziony do obozu koncentracyjnego w Dachau. Otrzymał numer 49642. Zwracała uwagę jego ofiarność w stosunku do bliźniego. Dostrzegał potrzebujących i pomagał im narażając własne życie. Jego aktywność i solidarność z innymi spowodowała, że za karę został przeniesiony do oddziału transportowego, którego praca polegała na wynoszeniu zmarłych i przygotowanie ich ciał do przeprowadzania eksperymentów. W obozie zaprzyjaźnił się ze Sługą Bożym ks. Josefem Beranem (1888-1969), późniejszym arcybiskupem Pragi i kardynałem. Po wojnie chciał wrócić do Strahovic i w obozie kontynuował naukę języka czeskiego.

W grudniu 1944 roku w obozie wybuchła epidemia tyfusu plamistego. O. Henkes dobrowolnie zgłosił się jako opiekun do pracy na bloku (w którym byli Czesi) gdzie szerzyła się choroba. Praca polegała na opatrywaniu, myciu śmiertelnie chorych i wynoszeniu zmarłych. W duchu miłości także potajemnie przynosił im Komunii św. i czuwanie przy umierających. R. Henkes nie zostawił ich. Mógł zrezygnować. Dał się zaszczepić, ale wiedział, że naraża swoje życie. Dobrowolnie pielęgnował chorych. Nie był przymuszany, by do nich chodzić. Jego postawa polegała na miłości bliźniego i gotowości do ofiary. Po kilku tygodniach zaraził się chorobą i zmarł na tyfus plamisty 22 lutego 1945 roku., 66 dni przed wyzwoleniem obozu przez aliantów.

Uhonorowanie pamięci ks. Richarda Henkesa w Raciborzu jest bardzo ważne m. in. z uwagi na jego związki z naszym miastem i innymi miejscowościami regionu. Tu głosił swe odważne kazania, prowadził rekolekcje, jednoczył różne narodowości i ich kulturę, a na końcu rozpoczął w raciborskim więzieniu drogę do KL Dachau, gdzie zmarł śmiercią męczeńską. Bł. ks. Richard Henkes, człowiek wielkiego ducha, nie mieszczący się w zwykłych ramach powszedniego życia, może nas wiele nauczyć. Wgłębiając się w jego biografię, dostrzegamy, że każda chwila i doświadczenie ma sens, choć może od razu nie jest widoczny. Przynosi również plony, kształtuje nas i rozwija. Błogosławiony uczy nas ufności i radosnego patrzenia w przyszłość. Ufamy, że upamiętnienie Bł. Richarda Henkesa poprzez wmurowanie tablicy na murze Zakładu Karnego lub postawienie pamiątkowego obelisku doda sił tu osadzonym, aby wstępowali na drogę prawdy i dobra, a także przyczyni się do coraz bardziej przyjaznych relacji Polaków, Czechów i Niemców. Uroczystość zaplanowana jest w 2020 roku w dniu wspomnienia bł.o.Henkesa ustalonego przez Watykan na dzień 21 lutego

Skorzystano z następujących źródeł:

1. S.dr M. Marcelina Migacz ISSM, *Bł. Richard Henkes – męczennik miłości bliźniego i budow-niczy pomostów między narodami*
2. O.Alexander Holzbach SAC, Tłum.Renata Sput: Biografia o.Richarda Henkesa „Blessed Fr.Richard Henkes,SAC. A Picture of His Life”
3. Szymon Babuchowski „Błogosławiony Niemiec z Dachau” Gość Niedzielny, nr 38, str.6
4. ks.Lukasz Gołaś SAC : „Ten, który poświęcił życie dla innych,zostanie błogosławionym” www.pallotyni.fm/aktualności/ten-który-poświęcił-swoje-życie
- 5.ks. Łukasz Gołaś: „Ks.Richard Henkes SAC – Obraz życia” [życie www.zakonne.pl/wiadomości/kraj/ksiądz-richard-henkes](http://życie.www.zakonne.pl/wiadomości/kraj/ksiądz-richard-henkes)
6. „Niemiecki duchowny zmarły w Dachau beatyfikowany” ekai.pl/tag/ks-richard-henkes
7. „father Richard Henkes SAC (1900-1945) Pallottiner wir haben eine Mission, www.pallottiner.org./en/community/about-ue/examples
8. Spolecnost Katolickeho Apostolatu, www.cirkev.cz/cs/aktuality/190801p-richard-henkes-bude-blahorecen
9. Aurelius M.Pędziwał: „Niemiecki ksiądz wiezień Dachau, patron pojednania. dw.com/plniemiecki-ksiądz-więzień-dachau
10. Spolecnost Katolickeho Apostolatu. Www.pallotini.cz/indeks.php?page=richard-henkes
11. Richard Henkes - Wikipedia

Przewodniczący Klubu Radnych "RSS Nasze
Miasto"

Piotr Klima